

בת עין

קטע מתוך פֿרשֿת וישלח

שאַין לָהֶם שׁוּם בַּחֲנִינֵת גִּשְׁמִיּוֹת וְאֵף עַל פִּי כֵן
עוֹמְדִים בִּירְאָה בַּעֲבוּדָה גְּדוּלָּה שְׂאִי אֶפְשֶׁר
לְהַשְׁגִּיחַ; וְאֵיךְ לֹא יִכְנַע אָדָם בְּשֶׁר וְדָם גִּשְׁמִי
וְאֵיךְ לֹא יָבוֹשׁ? אֵף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יִרְאָה, אָבֵל
אֵינוֹ מַגִּיעַ לְבַחֲנִינֵת יִרְאָת מַלְאָךְ, וּבְהִתְבּוֹנֵנוּ
בְּזֹאת אֲזִי בּוֹדָאִי יִכְנַע מְאֹד מְאֹד לִפְנֵי מַלְאָךְ
מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אַמֶּנֶם גַּם בְּזֹאת יֵשׁ עֲצָה לְמַלְאָךְ זָקֵן וְכֹסִיל,
וּמַצּוּדָה לְתַפֵּס אוֹתוֹ צָדִיק לְבַטְלוֹ מֵעֲבוּדָתוֹ
הַשְׁלֵמָה וּלְהַפִּיל אוֹתוֹ בְּבַחֲנִינֵת עֲצָלוּת, הֵינּוּ
לְהִיּוֹת עֲצָל בַּעֲבוּדָת ה' מַחֲמַת גְּדֹל הַהִכָּנְעָה,
וְלֹאמֹר לוֹ: מִי אַתָּה לִקְרֹב וּלְגִשֵּׁת לִקְדֹשׁ
וּלְיַחֵד יְחוּדִים נִפְלְאִים עַל יְדֵי תִפְלָתָךְ
בַּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל
עוֹלָם? וְעַל יְדֵי זֶה יוֹכֵל לְפֹל בְּבַחֲנִינֵת עֲצָל
לִילָךְ בְּכַבְדוֹת לַעֲבוּדָת ה' [כְּמוֹ בַּעַל מְרָה
שְׁחָרָה].

וּלְמַצּוּדָה זֶה [צָרִיךְ סִיעָתָא דְשִׁמְיָא שְׂאִיר
עָלָיו ה' הָאֲרָה קְדוֹשָׁה וְשִׁמְחָה וּמַהֲרִית
לַעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ], עֲצָה הִיעוּצָה לְזָכֹר שֶׁעָקֹר
בְּרִיאַת הָעוֹלָם הָיָה בְּגִין דִּיתְקַרֵּי רַחוּם בְּגִין
דִּיתְקַרֵּי חֲנוּן וּבְכָל י"ג מְכִילִין דְּרַחֲמִי, וְזֶהוּ
רַחֲמִיו יִתְבָּרֵךְ, שְׂאָדָם שֶׁהוּא בְּשֶׁר וְדָם בָּא
מִטְפָּה כּו' אֵף עַל פִּי שְׂאִינוּ כְּדָאִי וְרָאוּי וְאֵף
עַל פִּי כֵן עוֹבֵד אוֹתוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה יִחְזֹר לַעֲבֹד
ה' בְּשִׁמְחָה גְּדוּלָּה וּבְזִהְרִית כְּרָאוּי.

וְהִנֵּה כָּל זֶה מְלַמֵּדנִי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה דְּרַךְ ה'
וּלְעוֹבְדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהִיא הִיטָה מְלַחֲמַת יַעֲקֹב
אֲבִינוּ עִם שָׂרָה שֶׁל עֲשׂו [כְּפִירוּשׁ רַש"י ז"ל]

"כִּי רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל פָּנִים וַתִּנָּצַל
נַפְשִׁי". וּמִתְרַגֵּם הַתְּרַגּוּם אוֹנְקֵלוֹס: "אֲרִי
חַזִּיתִי מִלְּאֲכָא דְה' אִפִּין בְּאִפִּין וְאַשְׁתַּזִּיכַת
נַפְשִׁי". וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת, הֵיאֵךְ שִׁיךְ הִצְלָה מִן
מַלְאָךְ ה' הַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּשְׁלַח מִמְּקוֹר הַרְחָמִים
וּבּוֹדָאִי אֵינוֹ עוֹשֶׂה רָע, וְלָמָּה אָמַר
וְאַשְׁתַּזִּיכַת נַפְשִׁי?"

וּלְהַבִּין זֶה נִקְדִּים, דְּהִנֵּה יָדוּעַ שְׁגִסוֹת הָרוּחַ
הוּא מְקוֹר כָּל הַמַּדּוֹת רָעוֹת וְהַקְּלִיפּוֹת, וּמִי
שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בַּחֲנִינֵת גִּאָּוָה — נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ בַּחֲנִינֵת
הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן צָרִיךְ הָאָדָם לָזַהֵר מְאֹד מְאֹד
לְהִיּוֹת שָׁפֵל רוּחַ, הֵינּוּ לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד בַּמַּדּוֹת
הָרָעוֹת וְתַאֲוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ וְלֹא תִקְנֶם
עֲדִין, וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה לוֹ בַּחֲנִינֵת הַכְּנָעָה
וּבּוֹשָׁה לִפְנֵי הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יִתְגָּאֵה
כָּלֵל.

אֵךְ זֶהוּ בְּמִי שְׂאִינוּ בַּשְׁלֵמוֹת הָעֲבוּדָה עֲדִין
וְלֹא תִקֵּן כָּל מַדּוּתָיו, וּבַעֲבוּר זֹאת נִכְנַע מְאֹד.
אָבֵל מַה יַּעֲשֶׂה מִי שֶׁהוּא בְּאֻמַּת צָדִיק גָּמוֹר
וְתִקֵּן כָּל מַדּוּתָיו לֵה', הֵינּוּ כְּמוֹ יַעֲקֹב אֲבִינוּ
שֶׁתִּקֵּן כָּל מַדּוּתָיו, כְּמִרְמָז בְּשִׁמוֹ יַעֲקֹב —
גִּימְטְרִיא שְׁבַע פְּעָמִים שֵׁם הָעֲצָם יִתְבָּרֵךְ שֶׁיֵּשׁ
בְּכָל הַז' מַדּוֹת, וְד"ל. וְלָזֶה אֵין שׁוּם עֲצָה
בַּעֲבוּר מַה לְהִיּוֹת נִכְנַע, וְאִזּוֹ יֵשׁ לִיצֵר הָרַע
מְקוֹם לְהַטִּיל בּוֹ בַּחֲנִינֵת גִּאָּוָה, לֹאמֹר לוֹ: עֲתָה
הַגַּעַת לְשִׁלְמוֹת הָעֲבוּדָה, וּבְזֶה יִתְגָּאֵה.

לָכֵן הָעֲצָה לָזֶה — לְהִסְתַּכֵּל בַּעֲבוּדָת
הַמַּלְאָכִים וּשְׂרָפִים הָעוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם
וְעוֹנִים בְּאִימָה וּבִירְאָה גְּדוּלָּה 'קְדוּשָׁה' כּו',

הוא היצור הרע. וזה שאמר הפתוב "ויאבק איש עמו" וגו', פרוש שרצה להכניס בו לכל הפחות אב"ק גסות, רצונו לומר מעט גסות הרוח, היינו שיראה בעצמו שלמות העבודה שלו, ועל ידי זה יהיה לו אב"ק גסות הרוח, ר"ל מעט גסות.

מה עשה יעקב אבינו עליו השלום? הסתפל בעבודת המלאכים כנ"ל, וזהו שמתרגם התרגום אונקלוס "ארי חזיתי מלאכא דה' אפין באפין", היינו שהסתפל בעבודתם ועל ידי זה נכנע לבו והנצל נפשו מבחינת הגסות, וזהו "ראשתיבת נפשי".

אזי נראה היצור הרע כי לא יכל לו. מה עשה? "ויגע בכף ירכו", פרוש שנגע בבחינת ענוה עצמה, ר"ל בכ"ף מרמז על בחינת ענוה, ירכ"ו גם כן מרמז על בחינת ענוה כמו הירך שהוא סוף הגוף בתחתיתו; פרוש שנעשה ענו מאד ונכנע לבו עד שנעשה עצל בעבודת ה' והלך בכבדות כמו הצולע שהולך לאט לאט כנ"ל.

עד שהאיר לו ה' ונתדבק בי"ג מכילין דרחמי שעקר בריאת העולם היתה בשבילם בגין דיתקרי רחום כו'. וזהו "ויזרח לו השמש וגו' והוא צלע על ירכו", פרוש רש"י שזרחה לו השמש לרפאות את צליעתו, ר"ל שהאיר לו ה' מן השמים עד שנתדבק בי"ג מכילין דרחמי, ואז נעשה מן אותיות עצ"ל אותיות צל"ע בחולם, והיו כאלו נכתב בנא"ו, שנא"ו זו מרמזת על בחינת הארה מה' בהתדבקות בי"ג מכילין דרחמי.

וזהו "וישלח יעקב מלאכים לפניו ארצה שעיר" וגו'. שרש המלה של ויש"לח הוא אותיות של"ח, גימטריא י"ג פעמים שם העצם יתברך, שבכל המדה יש שם העצם יתברך. ויעקב אבינו ע"ה שלח אותם ב' העצות, היינו בחינת מלאכים הנ"ל, היינו עבודת המלאכים, ואותה העצה של התדבקות בי"ג פעמים שם העצם – אותם העצות "לפניו ארצה שעיר", ר"ל לפני היצור הרע להנצל ממנו.

מוגש לזיכוי הרבים על ידי:

מכון 'בית הסופר'

עריכה שמכבדת את הסגנון שלך

עריכה והגהה | הקלדה ותמלול | תרגום מאידיש | הוצאה לאור | הפקה מלאה

טלפון: 052-7624390 | מייל: 1884488448844@gmail.com